

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

5 februari 2025

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Strafwetboek
voor wat betreft de uitbreiding
van het toepassingsgebied en
de maximumtermijn van
de terbeschikkingstelling van
de strafuitvoeringsrechtbank**

(ingediend door mevrouw Marijke Dillen c.s.)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

5 février 2025

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code pénal
en vue d'étendre
le champ d'application
de la mise à la disposition
du tribunal de l'application des peines
et de prolonger la durée maximale de celle-ci**

(déposée par Mme Marijke Dillen et consorts)

SAMENVATTING

De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank is een bijkomende straf die de mogelijkheid biedt om veroordeelden van bepaalde zware strafbare feiten ook na hun strafeinde nog onder controle en toezicht te plaatsen.

Dit wetsvoorstel wenst de geldende maximumtermijn van de terbeschikkingstelling te verhogen van 15 jaar naar “een levenslange periode”. Enkel zo kan de maatschappij optimaal worden beschermd tegen kernpsychopaten en seksuele roofdieren.

Dit wetsvoorstel beoogt ook de uitbreiding van het toepassingsgebied van de terbeschikkingstelling. Enerzijds, moet er een verplichte terbeschikkingstelling worden uitgesproken voor de opzettelijke misdrijven met minderjarige dodelijke slachtoffers en anderzijds, moet een verplichte terbeschikkingstelling worden opgelegd bij alle terroristische misdrijven.

RÉSUMÉ

La mise à la disposition du tribunal de l'application des peines est une peine complémentaire qui permet de garder des condamnés ayant commis certaines infractions graves sous contrôle et sous surveillance au terme de leur peine.

Cette proposition de loi entend porter la durée maximale de la mise à disposition de 15 ans à la perpétuité. C'est la seule façon de protéger au mieux la société contre les personnes atteintes de psychopathie profonde et les prédateurs sexuels.

Cette proposition de loi vise également à étendre le champ d'application de la mise à disposition, qui devra obligatoirement être imposée aux auteurs d'infractions intentionnelles ayant causé la mort d'une victime mineure, d'une part, et aux auteurs de toute infraction terroriste, d'autre part.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank is een bijkomende straf die de mogelijkheid biedt om veroordeelden van bepaalde zware strafbare feiten ook na hun strafeinde nog onder controle en toezicht te plaatsen.

De terbeschikkingstelling werd ingevoerd bij de wet van 26 april 2007¹ als opvolger van de zogenaamde terbeschikkingstelling van de regering en gaat overeenkomstig artikel 34*bis* van het Strafwetboek in na het verstrijken van de opgelegde hoofdgevangenisstraf of -opsluiting.

Het uitgangspunt voor de terbeschikkingstelling is dat sommige personen die veroordeeld zijn voor bijzonder zware strafrechtelijke inbreuken, ook na het uitzitten van hun straf nog steeds een bijzonder groot gevaar kunnen betekenen voor de openbare veiligheid in het algemeen en de veiligheid van de burgers in het bijzonder.

Het is de taak van de overheid om de veiligheid van haar burgers te allen tijde te waarborgen. Minstens moet er alles aan worden gedaan om die waarborgen proberen te maximaliseren.

In die optiek zal het de strafuitvoeringsrechtbank zijn die wanneer het einde van een uitgesproken gevangenisstraf nadert, oordeelt of de veroordeelde nog steeds een gevaar voor de samenleving vormt.

De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank houdt in dat de veroordeelde na de beëindiging van zijn straf onder toezicht komt te staan van de strafuitvoeringsrechtbank, voor een duur van minimum vijf en maximum vijftien jaar.

Artikel 34*ter* van het Strafwetboek bepaalt dat de terbeschikkingstelling verplicht is bij de veroordeling voor een misdaad indien men voorheen reeds voor een misdaad veroordeeld werd, of wegens het plegen van één van de volgende misdrijven: een terroristisch misdrijf dat de dood heeft veroorzaakt, de verkrachting of de aanranding van de eerbaarheid die de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt, de foltering die de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt of een ontvoering van een minderjarige die de dood heeft veroorzaakt.

Recentelijk, met de wet van 29 februari 2024 tot invoering van een beveiligingsmaatregel ter bescherming

¹ Wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 13 juli 2007.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La mise à la disposition du tribunal de l'application des peines est une peine complémentaire qui permet de garder des condamnés ayant commis certaines infractions graves sous contrôle et sous surveillance au terme de leur peine.

La mise à disposition a été instaurée par la loi du 26 avril 2007¹ et a succédé à la mise à la disposition du gouvernement. En vertu de l'article 34*bis* du Code pénal, elle prend cours à l'expiration de l'emprisonnement principal ou de la réclusion.

La raison d'être de la mise à disposition est que certaines personnes condamnées pour des infractions pénales particulièrement graves peuvent toujours représenter, à l'expiration de leur peine, un danger extrêmement important pour la sécurité publique en général et pour la sécurité des citoyens en particulier.

Il appartient aux autorités publiques de garantir en permanence la sécurité des citoyens. Il convient au minimum de tout mettre en œuvre pour maximiser ces garanties.

Dans cette optique, il appartiendra au tribunal de l'application des peines, à l'approche de l'expiration d'une peine d'emprisonnement, de juger si le condamné représente toujours un danger pour la société.

La mise à la disposition du tribunal de l'application des peines signifie qu'à l'issue de sa peine, le condamné est placé sous le contrôle du tribunal de l'application des peines pour une durée de minimum cinq et maximum quinze ans.

L'article 34*ter* du Code pénal dispose que la mise à disposition est obligatoire lorsque la personne est condamnée pour un crime alors qu'elle avait déjà été condamnée pour un crime auparavant, ou lorsque la personne a commis l'une des infractions suivantes: infraction terroriste ayant causé la mort, viol ou attentat à la pudeur ayant causé la mort de la victime, torture ayant causé la mort de la victime ou enlèvement d'un mineur ayant causé la mort.

Récemment, la loi du 29 février 2024, adoptée en vue d'insérer une mesure de sûreté pour la protection

¹ Loi du 26 avril 2007 relative à la mise à disposition du tribunal de l'application des peines, publiée au *Moniteur belge* du 13 juillet 2007.

van de maatschappij², werd het toepassingsgebied van dit artikel uitgebreid met een aantal seksuele misdrijven waaronder de verkrachting ten nadele van een minderjarige die geen volle 16 jaar oud is, de verkrachting van een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar en de verkrachting gepleegd ten nadele van een minderjarige door een bloedverwant of aanverwant in de rechte opgaande lijn, door een bloedverwant of aanverwant in de zijlijn tot de derde graad of ieder ander persoon die een soortgelijke positie heeft in het gezin van voornoemde personen.

Artikel 34^{quater} van het Strafwetboek stipuleert de gevallen waarvoor de strafrechter facultatief de terbeschikkingstelling kan opleggen. Het gaat onder meer om ernstige schendingen van het humanitair recht, doodslag, moord, onmenselijke behandeling met verzwarende omstandigheden en mensenhandel indien het de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt. In 2020 werden de seksuele misdrijven – waarvan geen melding werd gemaakt in art 34ter – hieraan toegevoegd.

Door artikel 85 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht³ werd de bestaande wetgeving geconformeerd aan het nieuwe seksuele strafrecht.

Wij zijn van oordeel dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank een laatste juridische stok achter de deur is die de samenleving toelaat om zich te beschermen tegen personen die een blijvende dreiging vormen voor de openbare veiligheid.

Experts zijn unaniem in hun vaststellingen dat bij een aantal “kernpsychopaten” geen enkele behandeling werkt. Een risico op herval is bijzonder hoog, en hen terug vrijlaten, nadat de terbeschikkingstelling een einde heeft gekend, is totaal onverantwoord.

Momenteel bedraagt de minimumtermijn van de terbeschikkingstelling aan de strafuitvoeringsrechtbank 5 jaar en de maximumtermijn 15 jaar.

Om voormelde reden dient de maximumtermijn van 15 jaar te worden uitgebreid naar een levenslange periode, hetgeen bovendien volledig in het verlengde ligt van de oorsprong en bedoeling van het concept van de terbeschikkingstelling.

² Wet van 29 februari 2024 tot invoering van een beveiligingsmaatregel ter bescherming van de maatschappij, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 april 2024.

³ Wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek [en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden] met betrekking tot het seksueel strafrecht, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 maart 2022, *err. Belgisch Staatsblad* van 10 mei 2022 (éd. 1).

de la société², a étendu le champ d'application de cet article à plusieurs infractions à caractère sexuel, parmi lesquelles le viol commis au préjudice d'un mineur de moins de seize ans accomplis, le viol commis au préjudice d'un mineur de plus de seize ans accomplis et le viol commis au préjudice d'un mineur par un parent ou allié ascendant en ligne directe, par un parent ou allié en ligne collatérale jusqu'au troisième degré ou par toute autre personne occupant une position similaire au sein de la famille des personnes précitées.

L'article 34^{quater} du Code pénal précise quelles sont les infractions pour lesquelles le juge pénal a la possibilité d'imposer une mise à disposition. Il s'agit notamment des violations graves du droit humanitaire, des meurtres, des assassinats, des traitements inhumains avec circonstances aggravantes et des cas de traite d'êtres humains ayant causé la mort de la victime. En 2020, les infractions à caractère sexuel – qui n'étaient pas mentionnées à l'article 34ter – ont été intégrées à cette catégorie.

L'article 85 de la loi du 21 mars 2022 modifiant le Code pénal en ce qui concerne le droit pénal sexuel³ a mis la législation existante en conformité avec les nouvelles dispositions du droit pénal sexuel.

Nous estimons que la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines constitue un dernier recours juridique permettant à la société de se protéger contre des personnes qui représentent une menace permanente pour la sécurité publique.

Les experts sont unanimes: aucun traitement n'est efficace pour certaines personnes atteintes de psychopathie profonde. Le risque de récidive étant particulièrement élevé, il est totalement irresponsable de les remettre en liberté au terme de leur mise à disposition.

Actuellement, la durée de la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines est de minimum cinq ans et de maximum quinze ans.

Pour la raison évoquée précédemment, il convient de porter ce maximum de quinze ans à la perpétuité, ce qui s'inscrit en outre pleinement dans le prolongement de la genèse et de la finalité du concept de mise à disposition.

² Loi du 29 février 2024 en vue d'insérer une mesure de sûreté pour la protection de la société, publiée au *Moniteur belge* du 8 avril 2024.

³ Loi du 21 mars 2022 modifiant le Code pénal [et relative à la compétence d'ester en justice,] en ce qui concerne le droit pénal sexuel, publiée au *Moniteur belge* du 30 mars 2022, *err. Moniteur belge* du 10 mai 2022 (éd. 1).

Het valt immers vanuit maatschappelijk oogpunt niet te verantwoorden dat levensgevaarlijke personen met een bijzonder grote kans op recidive door een overheid die daarvan kennis heeft, opnieuw op de samenleving worden losgelaten.

Daarnaast zijn wij van oordeel dat ook het toepassingsgebied van de verplichte terbeschikkingstelling moet worden uitgebreid naar onder meer de opzettelijke misdrijven met minderjarige dodelijke slachtoffers.

Ook alle terroristische misdrijven moeten onder het toepassingsgebied van de verplichte terbeschikkingstelling ressorten (en niet alleen diegene met dodelijke afloop.)

Het feit dat bijvoorbeeld sommige strafrechtelijke kwalificaties niet zouden kunnen worden bewezen, waardoor er op basis van de bestaande wetgeving geen verplichte terbeschikkingstelling zou kunnen worden uitgesproken, belet niet dat terroristen weldegelijk nog steeds staatsgevaarlijk (kunnen) zijn. Een verplichte terbeschikkingstelling biedt dan ook de beste bescherming tegen dergelijke individuen.

Marijke Dillen (VB)
Alexander Van Hoecke (VB)
Barbara Pas (VB)
Werner Somers (VB)
Francesca Van Belleghem (VB)
Katleen Bury (VB)

D'un point de vue sociétal, il ne se justifie en effet pas que des tueurs potentiels présentant un risque très élevé de récidive soient relâchés dans la société par des autorités qui ont connaissance de ce risque.

En outre, nous estimons que le champ d'application de la mise à disposition obligatoire doit être étendu notamment aux infractions intentionnelles ayant causé la mort d'une victime mineure.

De même, toutes les infractions terroristes, et pas uniquement celles ayant causé la mort, devraient relever du champ d'application de la mise à disposition obligatoire.

Par exemple, lorsque certaines qualifications pénales ne peuvent pas être prouvées, la mise à disposition n'est pas obligatoire dans l'état actuel du droit. Or, les terroristes représentent toujours – ou sont toujours susceptibles de représenter – un danger pour l'État. Une mise à disposition obligatoire offre dès lors la meilleure protection contre ce genre d'individus.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 34ter van het Strafwetboek, laatstelijk gewijzigd bij wet van 29 februari 2024, wordt vervangen als volgt:

“Art. 34ter.

De hoven en rechtbanken spreken een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uit voor een periode van minimum vijf en maximum voor een levenslange periode die ingaat na afloop van de hoofdstraf bij de volgende veroordelingen:

1° de veroordelingen die toepassing maken van de artikelen 54 en 57bis, behalve indien de vroegere straf voor een politieke misdaad werd opgelegd;

2° de veroordelingen die, toepassing makend van de artikelen 57 en 57bis, een herhaling van misdaad op misdaad vaststellen, behalve indien de vroegere straf voor een politieke misdaad werd opgelegd;

3° de veroordelingen tot een vrijheidsstraf van minstens vijf jaar op grond van de artikelen 417/12, 417/2, derde lid, 2°, 417/16, tweede lid, vijfde streepje, 417/17, tweede lid, vijfde streepje, 417/18, tweede lid, vijfde streepje en 428, § 5;

4° de veroordelingen als gevolg van een opzettelijk misdrijf met een minderjarig dodelijk slachtoffer tot een vrijheidsstraf van minstens vijf jaar op grond van de artikelen 393, 394, 396, 397, 401, 404;

5° de veroordelingen op grond van titel I^{ter}.”

Art. 3

In artikel 34^{quater} van het Strafwetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 maart 2022, worden in de

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 34ter du Code pénal, modifié en dernier lieu par la loi du 29 février 2024, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 34ter.

Les cours et tribunaux prononcent une mise à la disposition du tribunal de l'application des peines pour une période allant de cinq ans minimum à la perpétuité et prenant cours au terme de la peine principale dans le cadre des condamnations suivantes:

1° les condamnations sur la base des articles 54 et 57bis, sauf si la peine antérieure a été prononcée pour un crime politique;

2° les condamnations qui, sur la base des articles 57 et 57bis, constatent une récidive de crime sur crime, sauf si la peine antérieure a été prononcée pour un crime politique;

3° les condamnations à une peine privative de liberté de cinq ans au moins sur la base des articles 417/12, 417/2, alinéa 3, 2°, 417/16, alinéa 2, cinquième tiret, 417/17, alinéa 2, cinquième tiret, 417/18, alinéa 2, cinquième tiret et 428, § 5;

4° les condamnations à une peine privative de liberté de cinq ans au moins sur la base des articles 393, 394, 396, 397, 401 et 404 qui résultent d'une infraction intentionnelle ayant entraîné la mort d'un mineur;

5° les condamnations sur la base du titre I^{ter}.”

Art. 3

Dans la première phrase de l'article 34^{quater} du Code pénal, modifié en dernier lieu par la loi du 21 mars

eerste zin de woorden “vijftien jaar” vervangen door de woorden “voor een levenslange periode”.

23 januari 2025

Marijke Dillen (VB)
Alexander Van Hoecke (VB)
Barbara Pas (VB)
Werner Somers (VB)
Francesca Van Belleghem (VB)
Katleen Bury (VB)

2022, les mots “pour une période de cinq ans minimum et de quinze ans maximum,” sont remplacés par les mots “pour une période allant de cinq ans minimum à la perpétuité et”.

23 janvier 2025